

PENTUOPAS

Suomen Pyreneläiset ry.

Toimii pyreneittenkoirien ja pyreneittenpaimenkoirien etuja valvovana yhdistyksenä. Yhdistys julkaisee lehteä nimeltä Pyrriposti, lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jotkut kasvattajat ilmoittavat pennunostajan jäseneksi yhdistykseen ensimmäiseksi vuodeksi, mutta voit liittyä yhdistykseen itsekin.

Pyrripostissa on paljon tietoa kummastakin rodusta ja jäsenet voivat lähettää sinne myös omia juttujaan. Yhdistyksen nettisivut löytyvät osoitteesta www.suomenpyrenelaiset.fi.

Voit myös liittyä jäseneksi Suomen Kennelliittoon, jonka jäsenenä saat kotiisi Koiramme-lehden, jossa on hyviä artikkeleita koirista, tietoa näyttelyistä ja paljon muuta koira-aiheista asiaa. Lisää tietoa asiasta löytyy sivuilta www.kennelliitto.fi.

Pentuoppaan lähteenä käytettyä kirjallisuutta:

Kaisa Koljonen: Laumanvartijakoirat

Auli Koponen: Koiran ensiapu ja kotilääkintä

Kennel Blaireau Noiren pennunhoito-ohjeet

Suomen Pyreneläiset ry:n kotisivuilla olevia tekstejä

Pennun hankinta.....	1
Koiran paperit	2
Kun pentu tulee kotiin.....	3
Sisäsiisteys	4
Madotus.....	5
Ulkoloiset	5
Rokotukset	5
Tunnistusmerkintä.....	5
Vakuutus	5
Liikunta	6
Leikkiminen	6
Lelut	7
Panta ja hihna	7
Ruokinta.....	7
Myrkylliset ruoka-aineet	8
Luut	8
Hoito	9
Turkki.....	9
Korvat.....	10
Silmät	10
Hampaat	10
Tassut	11
Kynnet.....	11
Pennun kasvatus.....	11
Murkkuikä.....	12
Uusi vuosi	13
Autoilu	13
Yksinjääminen	14
Näyttelyt.....	14
Harrastukset	15
Jalostus	15
Tutkimukset ennen astutusta.....	15
Astutus	15
Juoksuaika.....	16
Uroskoira.....	16
Vinkkejä pennun koulutukseen.....	16
EI-käsky	17
TÄNNE-käsky	17
IRTI-käsky	17
ISTU-käsky	17
SEIS/ODOTA-käsky.....	18
SEURAA-käsky	18
MAAHAN-käsky	18
Hihnassa vetäminen	18
Kuonopanta	19
Muuta tärkeää.....	19
Koira ja lapset	21
Pyreneittenkoirilla esiintyneitä sairauksia	22
Ihosairaudet.....	22
Allergiset ihottumat ja ruoka-allergiat	22

Furunkoloosi	22
Hotspot	22
SA eli talirauhasen tulehdus	22
Silmäsairaudet	22
PPM	22
Entropium	22
Ektropium	22
Cilia aberranta eli distichiasis, ...	23
Luustosairaudet	23
Polvilumpion sijoiltaanmeno eli patellaluksaatio	23
Löysät kinnernivelet	23
Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli lonkkadysplasia	23
Osteokondroosi eli OD	23
Panosteitti	23
Muita rodussa esiintyneitä sairauksia	24
Epilepsia	24
Kasvaimet / syöpä	24
Kuurous	24
Ensiapuohjeita	24
Koiran ensiaputarvikkeet	24
Kuume	24
Ripuli ja oksentelu	24
Lämpöhalvaus	25
Käärmeenpurema	25
Ampiaisenpisto	25
Punkit	25
Myrkytys	26
Haavat	26
Palovamma	26
Pyri laumanvartijana	27
Esimerkkejä käytösongelmista	29
Tapaus 1	29
Tapaus 2	30

Pennun hankinta

Jos olet harkinnut ostavasi pyreneittenkoiran pennun, ota ensin selvää rodusta. Älä tee ostopäätöstä hetken mielijohteesta, muista että koira on perheenjäsen ehkä yli kymmenen vuotta.

Kun olet tarkkaan harkinnut asiaa ja olet päätenyt siihen, että haluat ostaa pyreneittenkoiran pennun, niin älä hätiköi, vaan harkitse tarkkaan, mistä ostat pennun. Älä myöskään välttämättä ota ensimmäistä pentua, jota menet katsomaan. Käy katsomassa, jos mahdollista, useampaa pentuetta.

Ota selvää kasvattajista, soitele ja haastattele heitä, jotta saat selville, että tulevan pentusi kasvattaja tietää kasvattamastaan rodusta ja pentue on saanut hyvän alun elämälleen.

Usein ostetaan säälistä pentueen pienin, reppanan näköinen, muiden hyljeksimä pentu, joka ei kasvattajankaan mielestä ole paras valinta, eikä välitetä vaikka kasvattaja kehottaisikin ottamaan jonkun muun pennun. Vuosien päästä sitten halutaan ehkä lähteä näyttelyihin tai harrastaa jotain muuta ja petytään, kun pentu ei ollutkaan sellainen kuin odotettiin.

Se, että tulevan pentusi vanhemmat ovat tai eivät ole menestyneet näyttelyissä tai muissa harrastuksissa, ei ole tae laadusta, eikä sen puuttumisesta. Jokainen koira on yksilö ja vaikka pentu näyttäisi kuinka lupaavalta, se ei välttämättä tarkoita että siitä tulee näyttelytähti. Kaikki kasvattajat eivät juokse joka viikonloppu näyttelyissä, vaan antavat koiriensa nauttia kotikoiran elämästä, sillä koirakin haluaa joskus viettää vapaa-aikaa.

Kaikki Suomen Pyreneläiset ry:n pentuvälityksessä olevat pennut täyttävät vanhempiensa osalta ne vaatimukset, jotka yhdistys on jalostuskäyttöön käytettäville koirille asettanut. Ostamalla tällaisen pennun se tarkoittaa, että kasvattaja ottaa vakavasti yhdistyksen suosituksen.

Ostaessa pennun joltain muulta sekään ei kuitenkaan tarkoita, että pentu olisi mahdollisesti jollain tavoin huonompi tai kasvattaja ei olisi tietoinen tekemisistään, sillä se, ettei pentue ole yhdistyksen pentuvälityksessä, voi johtua esim. siitä, ettei pennun vanhemmilla ole vaadittavia näyttelytuloksia. On jo huomattavasti huomionarvoisempi asia, mikäli koiralta puuttuu terveystutkimustuloksia.

Kasvattajan tulee kertoa mahdollisimman paljon rodusta, rodun luonteesta, alkuperäisistä käyttöominaisuuksista, rodulla havaituista sairauksista, pentueen vanhemmista, mahdollisista suvussa esiintyvistä sairauksista, vanhempien tutkimus-, näyttely- tai koetuloksista ja tietysti pennusta itsestään; onko se väriykseltään rotumääritelmän mukainen, onko sen purenta luovutushetkellä kunnossa, tuntuuko uroksella molemmat kivekset, onko pentue eläinlääkärin tarkastama, onko pennut madotettu jne.

Terve pentu on reipas ja tulee iloisesti ihmisen luo, ellei ole juuri lepäämässä ruokailun tai ulkoilun jälkeen. Pyreneittenkoira voi olla luonteeltaan varautunut vieraita kohtaan, joten pentu saattaa katsella outoa ihmistä vähän matkan päästä ja tulla luoksesi vasta kun itse haluaa, tämä ei tee pennusta poikkeavaa.

Mikäli pennut ovat kasvattajan luona saaneet tutustua kodin normaaleihin ääniin, kuten imuriin, televisioon jne. ja saaneet olla ihmisten parissa, ne vaikuttavat hyvinkin rohkeilta ja avoimilta. Pennun sosiaalistaminen alkaa jo nartun kantoaikana. Mikäli narttu ja pennut ovat olleet eristettyinä, tämä saattaa vaikuttaa pentujen luonteeseen, ja niistä saattaa kehittyä sulkeutuneita ja arkoja.

Pennun luovutusikä on aikaisintaan 7 viikkoa, tämän nuorempaa pentua kasvattaja ei saa luovuttaa. Pentu tulisi painaa luovutusikässä n. 6 – 10 kg.

Pyreneittenkoiralla kuuluu olla takajaloissaan kaksoiskannukset, jotka kannattaa tarkistaa kasvattajan luona. Mikäli joskus myöhemmin haluat käydä näyttelyissä, kannusten puuttuminen on hylkäävä virhe.

Kaikki pennut eivät ole luonteeltaan samanlaisia, joten älä valitse pentua pelkän ulkomuodon perusteella, vaan kysele kasvattajalta myös pentujen luonteesta. Kerro kasvattajalle, mitä aiot pennun kanssa tulevaisuudessa harrastaa vai oletko ostamassa kotikoira.

Pentueen rämäpäisin, itsevarmin ja rohkein uros ei ehkä ole paras valinta ensikertalaiselle, eikä ujoin ja rauhällisin aktiivista harrastuskoiraa hakevalle.

Koiran paperit

Vastuunsa tunteva kasvattaja tekee aina pennusta virallisen kauppasopimuksen käyttäen siinä Suomen Kennelliiton laatimaa lomaketta, josta jää kummallekin osapuolelle samantyyppiset kappaleet.

Jos ostat koiran osamaksulla, sekin sopimus tehdään Suomen Kennelliiton kaavakkeelle.

Mikäli kasvattaja haluaa varausmaksun tai käsirahaa, niin tämä maksu jää kasvattajalle kaupan peruuntuessa. Jonkinlaisen varausmaksun ottaminen on aivan normaali toimintatapa.

Mikäli otat sijoituskoiran, ole tarkkana mitä sopimuksessa lukee, oli sitten kyseessä narttu tai uros. Tässäkin käytetään Suomen Kennelliiton lomaketta ja mikäli lomakkeeseen tulee paljon lisäyksiä tai muutoksia lomakkeessa valmiina oleviin ehtoihin, niin kysy mitä ne tarkoittavat, ennen kuin allekirjoitat ja varmista, että olet ymmärtänyt sopimuksen ehdot.

Esim. jos otat sijoitusnartun ja haluat joskus itse teettää sillä pentuja, niin suositusyläikära ja synnyttävälle pyreneittenkoira nartulle on 7 vuotta. Mikäli siis kasvattaja ehdottaa, että saat koiran omistukseesi sen ollessa 6 - 7 -vuotias, niin harkitse tarkoin, sillä sopimuksen purkamisen on aina vaikeampaa myöhemmin. (Kennelliiton suositusyläikäraja sopimuksessa omistusoikeuden muuttamiseen on neljä vuotta. Samalla kaavakkeella tehdään myös sopimus uroksen sijoittamisesta.)

Mikäli kasvattaja on allekirjoittanut Suomen Kennelliiton kasvattajasitoumuksen, se on merkki siitä, että kasvattaja sitoutuu toimimaan Suomen Kennelliiton pelisääntöjen mukaisesti.

Lue kaikki paperit huolellisesti ja varmista, että ymmärrät kaiken mitä allekirjoitat. Kysy, jos jokin asia on epäselvä. Kaikki sopimukset mitä pennusta tehdään, kannattaa tehdä kirjallisina.

Halutessasi voit pyytää nähtäväksesi pennun vanhempien rekisterikirjat.

Yleensä pentue on luovutushetkellä jo rekisteröity ja saat rekisterikirjan mukaasi, kun kaappasumma on maksettu kokonaan. Mikäli et kuitenkaan saa rekisterikirjaa ostohetkellä, kasvattajan tulee toimittaa se sinulle jälkikäteen maksutta.

Kasvattajan tulee antaa sinulle pennun ruokinta- ja hoito-ohjeet. Vastuuntuntoinen kasvattaja antaa ne kirjallisina. Mikäli käyt varaamassa pennun ennakkoon, niin pyydä hoito-ohjeet jo silloin mukaasi, niin voit tutustua niihin kunnolla.

Useimmat kasvattajat antavat eläinlääkärin suorittaa pentueelle pentutarkastuksen. Mikäli eläinlääkäri on pentueen tarkistanut, sinun kuuluu saada lääkärintodistus pennustasi ilman erillistä korvausta.

Mikäli haluat olla täysin varma pentusi terveydestä, käytä se eläinlääkärillä tarkistettavana 2 - 3 päivän sisällä kaupanteosta. Silloin voit ilmoittaa kasvattajalle heti, jos pennussa on jotain vikaa. Mikäli jotain vikaa todetaan näin nopeasti luovutuksen jälkeen, voit pyytää kaupan purkua tai neuvotella kasvattajan kanssa hinnan alennuksesta.

Kun pentu tulee kotiin

Osta pennulle valmiiksi juoma- ja ruoka-astia, myös panta ja talutin tulisi ottaa mukaan, kun lähdet hakemaan pentua. Kasvattajalta saat tietää mitä ruokaa pentu on syönyt ja voit ostaa sitä valmiiksi. Usein kasvattaja tosin antaa vähän ruokaa mukaan.

Ennen pennun tuloa katso sille valmiiksi oma paikka, mikä on rauhallinen ja missä sitä ei häiritä. Pennun pitää saada nukkua silloin kun se on väsynyt. Paras paikka ei ole keskeällä asuntoa, missä koira on ihmisten jaloissa, vaan rauhallinen nurkkaus.

Tarkista asuntosi pyreneittenkoiran kestäväksi ennen pennun tuloa. Nosta pois kaikki tavarat, joihin luulet pennun ylettävän. Älä jätä ruokaa pöydälle tai hellalle, pentu voi vetää pöytäliinan alas tai vahingossa laittaa hellan päälle. Voit ostaa hellaan esimerkiksi liesisuojan, ettei pentu pääse vahingossa laittamaan hella päälle. Osa viherkasveista on myrkyllisiä, siis nosta kasvitkin varmuuden vuoksi sellaiseen paikkaan, minne pentu ei ylety.

Tarkista, ettei sisällä tai ulkona ole myrkyllisiä aineita, esimerkiksi pesujauheita, puhdistusaineita, moottoriöljyä, jäänestoaineita, hyönteismyrkkyjä tai lannoitteita. Pentu on utelias ja tutkii ympäristöään ja oppii usein helposti avaamaan kaappien ovet. Tarkista, ettei lattialla ole sähköjohtoja, joita pentu voi pureskella ja saada sähköiskun.

Jos asunnossasi on portaat, laita niihin portti, ettei pentu pääse putoamaan portaita alas.

Muista, että kaikki on pennulle uutta. Se on tottunut olemaan sisarustensa kanssa ja kaikki hajut ja uudet ihmiset ovat sille outoja. Anna pennun rauhassa tutustua uuteen kotiinsa. Parina ensimmäisenä yönä pentu saattaa itkeä ja siksi voit antaa sen nukkua sänkysi vieressä tai voit nukkua pennun kanssa lattialla. Älä ota pentua sänkyyn nukkumaan kanssasi, ellet haluat että se aikuisena tekee saman.

Älä kasvata pentua liian suojelevasti, vaan totuta pentu uusiin asioihin, hälyyn, meluun, liikenteeseen ym., kuitenkin kohtuudella, koska liian voimakkaat elämykset vaikuttavat päinvastaisesti ja koirasta saattaa tulla arka, jopa vihainen. Rakkaus, kärsivällisyys, määrätietoisuus ja oveluus on paras yhdistelmä pyreneittenkoiran kasvattamisessa sellaiseksi tasavertaiseksi kumppaniksi, jonka kanssa on helppo olla.

Sisäsiisteys

Ennen kuin pentu oppii sisäsiistiksi, on hyvä pitää sanomalehtiä lattialla siltä varalta ettet ehdi viemään pentua ulos ennen kuin sille tulee hätä. Pentu saattaa tehdä tarpeensa paperin viereen, mutta kun huomaat, että pennulla on hätä, nosta se paperin päälle. Jos tarpeet tulee tehtyä paperille, muista kehua. Vie pentu ulos aina ruuan jälkeen. Älä vie sitä pitkälle lenkille, vaan sen verran kävelemään, että se tekee tarpeensa, muista kehua aina kun pentu tekee tarpeensa ulos.

Voit viedä pennun noin tunnin päästä ruokailusta pidemmälle lenkille. Vie pentu ulos heti aamulla sen herättyä ja viimeiseksi illalla.

Älä toru pentua, jos et ole näkemässä, kun sille sattuu vahinko, äläkä missään tapauksessa työnnä pennun kuonoa pissalammikkoon tai kakkakasaan. Pentu ei ymmärrä sitä.

Madotus

Pentu kannattaa madottaa heti kun se tulee uuteen kotiin ja seuraavan kerran n. 11 viikon ikäisenä, eli noin viikkoa ennen ensimmäistä rokotusta. Yleensä koira madotetaan kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Koiran voi madottaa useamminkin, jos on syytä epäillä sillä olevan matoja. Matolääkkeen voit ostaa apteekista tai eläinlääkäriltä. Jos koira ei suostu ottamaan tabletteja, voit kokeilla tahnaa tai sekoittaa matolääkkeen johonkin herkkuruokaan, mistä koira ei sitä huomaa.

Ulkoloiset

Jos koira alkaa vimmatusti raapia itseään ja saa omituisia raapimispuuskia, on syytä tarkistaa, onko siinä mahdollisesti täitä. Täiden tavallisimpia esiintymispaikkoja ovat korvantaustat, kainalot ja rintakarvat. On tärkeää, että hoidat syöpäläiset pois välittömästi, koska muuten koirasi tartuttaa kaikki koirat, joiden kanssa se on tekemisissä. Muista myös kertoa koirasi leikkivereiden omistajille, jos olet löytänyt ulkoloisia koirastasi, jotta hekin voivat hoitaa omat koiransa yhtä aikaa. Ohjeita syöpäläisten hoitoon saat eläinlääkäriltä tai apteekista. **KOIRAN TÄIT EIVÄT TARTU IHMISEEN !**

Rokotukset

Suomen Kennelliitto suosittelee, että pentu rokotetaan penikkatautia, parvovirusripulia, tarttuvaa maksatulehdusta sekä vesikauhua eli rabiasta vastaan. Rokotussuosituksen mukaan pennulle pitäisi antaa ensimmäiset rokotukset n. 12 viikon ikäisenä ja siitä kuukauden kuluttua penikkataudin vahvisterokotus ja rabiesrokotus.

Eläinlääkäri merkitsee rokotukset koiran rokotuskorttiin, jonka saat kasvattajalta tai eläinlääkäriltä, kun menet rokotamaan koirasi ensimmäisen kerran. Ennen kuin pentu on saanut rokotukset kuntoon, on syytä välttää kontakteja muihin vieraisiin koiriin. On tärkeää estää pentua tonkimasta ja syömästä muiden koirien tai eläinten ulosteita, koska sekä penikkatauti että parvo tarttuvat pisaratartuntana ja ulosteiden välityksellä. Joissakin tapauksissa tartunta on kulkeutunut myös kenkien mukana.

Kun pennun rokotukset ovat kunnossa, voit tutustuttaa pentua muihin koiriin ja ihmisiin. Ulkomaille koiran kanssa matkustaessasi ota selvää rokotus- ja muista määräyksistä hyvissä ajoin ennen matkalle lähtöä.

Tunnistusmerkintä

Koira pitää olla tunnistusmerkitty mikäli sen kanssa halutaan käydä näyttelyissä, eli sillä pitää olla tatuointi tai mikrosiru. Tänä päivänä käytetään melkein aina mikrosirua, koska kaikki maat eivät kelpuuta tatuointia tunnistusmerkintänä. Jotkut kasvattajat ovat voineet laittaa pennuille mikrosirut jo ennen kuin pennut lähtevät uuteen kotiin. Mikrosirun laittaminen ei kestä kauan eikä vaadi nukutusta.

Vakuutus

Koira voidaan vakuuttaa kuoleman ja myös eläinlääkärikulujen varalta. Eri vakuutusyhtiöillä on hiukan toisistaan poikkeavat vakuutusehdot. Kannattaa vertailla ja kysellä. Jos aiot teettää koirallasi pentuja, sille kannattaa kysyä pentuevakuutusta. Vakuutuksen ottaminen on vapaaehtoista, mutta erittäin järkevää.

Liikunta

Pentua ei saa rasittaa pitkillä lenkeillä ensimmäisen vuoden aikana, eikä pyöräilyä kannata edes harkita, ennen kuin pentu on lonkkakuvattu. Anna pennun säädellä itse liikunnantarpeensa esimerkiksi pihalla tai turvallisella alueella leikkimällä.

Ulkona pennun pitäisi saada olla mahdollisimman paljon, edellyttäen että ilma on sopiva. Kosteus, tuuli tai kova pakkanen ovat pikkupennulle vaarallisia, sillä pentukarva ei suojaa kovin hyvin kylmyydeltä tai kosteudelta. Toisaalta täytyy myös muistaa, että helle ja suo-

ra auringonpaiste ovat myös vaarallisia. Koira saattaa saada lämpöhalvauksen.

ÄLÄ KOSKAAN JÄTÄ KOIRAA KUUMAAN AUTOON !

Noin kuuden kuukauden iässä pennun kanssa voidaan alkaa tehdä lyhyitä kävelymatkoja. Varsinaisen lenkkeilyn voi varovasti aloittaa noin vuoden iässä. Se ei tarkoita sitä, ettei voisi käydä pennun kanssa kävelemässä, mutta pentua ei saa rasittaa liialla liikunnalla sen kiihkeimpään kasvuaikaan.

Muista, että pyreneittenkoira on aikuisena iso koira ja liika liikunta rasittaa koiran niveliä ja voi haitata koiran kasvua. Alle kaksivuotiasta koira ei saa käyttää vetokoirana ja suositeltavaa on, että koira lonkkakuvataan ennen kuin sitä käytetään vetokoirana. Valjaisiin ja tyhjään pulkkaan/kärryihin voi toki jo totutella aikaisemmin.

Pyreneittenkoira rakastaa ulkona olemista, mutta sitä ei ole tarkoitettu pidettäväksi juoksu- ja langassa tai pienessä tarhassa pihan perällä. Koiralle kannattaa rakentaa tarha tai aidata pihalta alue, jossa se saa juosta vapaana, se on parasta liikuntaa. Pyreneittenkoira haluaa myös olla sisällä perheenjäsenten kanssa, jotta se voi käpertyä sohvalle tai kainaloon. Pennun kasvatuksen kannalta on tärkeää, että se oppii olemaan ihmisten ja toisten koirien kanssa.

Leikkiminen

Lattia, jolla pentu liikkuu, ei saisi olla liian liukas. Muista myös rajoittaa liian rajuja leikkejä isompien koirien kanssa. Pentu kasvaa nopeaan tahtiin ja isompien koirien kanssa leikkiminen voi vahingoittaa pennun kasvua.

Kun leikit pennun kanssa, opeta sille, että leikkiminen loppuu silloin kun sinä haluat, ei silloin kun pentu haluaa. Älä anna pennun purra ihmisiä, repiä vaatteita tai hyppiä ihmisiä vasten. Pentu ei ymmärrä sitä, että aikuisen kanssa saa tehdä jotain, mutta lasten kanssa ei.

Lelut

Pennulla on hyvä olla leluja, varsinkin jos se joutuu jäämään yksin. Leluja ei tarvitse olla kilokaupalla, vaan parikin leluja riittää. Lelujen täytyy olla ns. ”pyreneittenkoirankestäviä”, koska muuten pentu voi saada leluista irti paloja ja tukehtua niihin. Vinkulelut ovat omistajan mielestä kivoja, mutta iso pentu saa sellaisen nopeasti kappaleiksi, joten esim. iso pallo on mukava, sitä voi työntää pitkin lattiaa ja juosta sen perässä. Lelu pitää olla sen verran iso, ettei se mahdu pennun kurkkuun ja sen täytyy kestää rajuakin leikkiä. Eläinkuopista saat yleensä asiantuntevaa neuvoa, kun kerrot minkälainen koira on kyseessä. Tarhasta aina välillä, että pentu ei ole saanut lelujaan rikki ja heitä rikkinäiset lelut roskeen.

Panta ja hihna

Muista että pentu kasvaa nopeasti, joten ensimmäinen panta jää nopeasti pieneksi. Panta on silloin sopivan kokoinen, kun pentu ei saa päättään pois pannasta vetämällä mutta panta ei saa myöskään olla liian kireä, ettei pentu kuristu. Älä käytä pienellä pennulla kiristyspantaa. Mikäli koira alkaa vetämään taluttimessa, hyvänä apuvälineenä on ns. ”kuonopanta”. Kuonopannan kanssa kannattaa käyttää lisäksi normaalia pantaa. Pyreneittenkoira oppii yleensä nopeasti pyöräyttämään kuonopannan pois päästään, siksi tämä varmistus.

Pennun hihnan pitää olla kevyt, mutta tarpeeksi pitkä, että se pääsee tutkimaan ympäristöään. Kun koira kasvaa, kannattaa hankkia sellainen hihna, joka kestävä kovaakin vetoa. Sillä jos koira päättää äkkiä rynnätä johonkin, voi käydä niin, että heikompi hihna menee poikki.

Ruokinta

Kun ostat pennun, saat yleensä kasvattajalta ruokintaohjeet. Jos jostain syystä et ole saanut ohjeita, ruokapussin kyljessä on suuntaa antavat annostusohjeet. Tärkeää on seurata koiran painoa säännöllisesti. Pentu on sopusuhtainen, kun sen kylkiluut tuntuvat helposti, mutta eivät näy. Älä anna pennulle ruokintakertojen välissä makupaloja. Ellei pentu välitä ruuasta, ota se pois noin 20 minuutin kuluttua ja anna se uudelleen seuraavalla aterialla.

Pentua ruokitaan yleensä 3-4 kuukauden ikäisenä 4 kertaa päivässä ja 5-6 kuukauden iässä 3 kertaa päivässä. 7 kuukauden iästä lähtien ruokaa annetaan 2 kertaa päivässä. Täysikasvuinen koira syö mielellään 2 kertaa päivässä, se on koiran ruuansulatuksen kannalta sopiva ruokintakertojen määrä. Yritä pitää ruoka-ajat säännöllisinä.

Pentukoiralta syötetään ison pennun ruokaa, sillä se saa siitä yleensä kaikki kasvamiseen tarvitsemansa vitamiinit ja kivennäisaineet. Älä anna pennulle lisävitamiineja ellei eläinlääkäri niitä määrää.

Ensimmäisten kuukausien aikana ruoka tulisi turvottaa pehmeäksi ennen pennulle antamista. Voit lisätä ruokaan vaikka hiukan piimää tai viiliä. Myöhemmin ei tarvitse välttämättä turvottaa ruokaa, mutta varmista että koiralla on aina raikasta vettä tarjolla.

Ravinto sopii koiralle silloin, kun sen vatsa toimii hyvin, uloste on kiinteää, koiralla ei ole ilmavaivoja, ruoka maistuu ja koira on aktiivinen. Koiran turkki on hyvässä kunnossa ja kiiltää, iho ei hilseile eikä koira rapsuta itseään.

Älä koskaan anna pennulle pöydästä mitään, sillä se oppii kerjäämään. Ei ole mukavaa kun aikuinen, 40 - 60 kilon painoinen koira kerjää pöydän vieressä ja kuolaa syliisi. Opetta pentu siihen, että sen ruoka on sen omassa kupissa.

Kun pentu kasvaa, kannattaa nostaa ruokakuppi ylemmäs, jotta koiran on helpompi syödä. Eläinkaupoista voi ostaa ruokakuppitelineitä. Voit myös laittaa ruokakupin ja vesikupin matalalle pöydälle, mutta pöydän pitää olla tukeva eivätkä kupit saa liukua pöydällä. Koiran kasvaessa kuppejakin pitää nostaa ylemmäs.

Opetta pentu odottamaan, kunnes annat sille luvan syödä. Alussa riittää että pentu odottaa edes hetken eikä ryntää kipolle heti kun saa sen. Toiset koirat ahmivat ruokaa ja oksentavat sen, koska ovat syöneet liian nopeasti. Sen takia on hyvä jakaa päivän ruoka-annos pienempiin eriin, jottei koira syö kerralla liikaa.

Sopivat lisukkeet

- raejuusto, piimä, maustamaton jogurtti
- kaurapuuro, keitetty kananmuna

Maksaa, kananmunaa ja kalaa saa antaa koiralle vain muutaman kerran viikossa. Kananmuna annetaan keitettynä. Älä anna koiralle aina jotain lisuketta kuivamuonan lisäksi, koska silloin koirasta saattaa tulla nirso, jos joku kerta ei ruokakupissa olekaan lisukkeita.

Kuivamuona itsessään on täysipainoista ja tasapainottavaa ruokaa, ja jos joka päivä lisää jotain extraa, voit tahtomattasi vääristää koiran saamia vitamiini- ja kivennäisainemääriä.

Myrkylliset ruoka-aineet

- **suklaa**; koiran aineenvaihdunta ei pysty käsittelemään suklaan sisältämää teobromiinia, joka aiheuttaa koiralle varsin pieninäkin määrinä myrkytystilan.
- **ksylitoli**; koira voi saada ksylitolimyrkytyksen.

Luut

Älä koskaan anna koiralle kanan- tai sianluuta, koska niistä lähtee teräviä sälöjä ja ne voivat rikkoa koiran suoliston. Parhaita luuta ovat naudanluut sopivan kokoisina paloina. Luut eivät saa juuttua koiran suuhun. Kypsentämättömät luut pilaantuvat helposti, eikä niitä pidä jättää koiralle paria päivää kauemmaksi aikaa. Luun voi laittaa yön ajaksi vaikkapa folioon ja uuniin. Näin ne kestävät pilaantumatta pitkiä aikoja. Koiran vatsa kestää paremmin kypsennettyä kuin raakaa luuta (ellei koira ole jo pennusta asti tottunut raakaan lihaan). Savustettuja luuta voi ostaa hyvin varustetuista eläinkaupoista.

Kun annat koiralle luun, tarkista aina välillä luun kunto. Kun luusta on jäljellä vain pieni pala, joka voi jäädä koiran kurkkuun, heitä luu roskiin.

Puruluut ovat pennulle hyviä, mutta ns. solmuluut olen jättänyt omilta koiriltani kokonaan pois, koska koira saattaa innostuksissaan järsiä solmun irti luun päästä, niellä solmun kokonaisuena ja tukehtua.

Hoito

Turkki

Pyreneittenkoiran turkki on tiheä ja suhteellisen pitkä. Siinä on karkeampi peitinkarva ja tiheä, pehmeä pohjavilla. Karva vaihtuu yleensä keväällä tai alkukesällä sekä syksyllä.

Karvanlähdön aikaan kammataan kaikki löysä, vanha karva päivittäin perusteellisesti pois, jotta uusi pohjavilla pääsee vapaasti kasvamaan. Pennun ensimmäinen karvanlähtö tapahtuu melkein huomaamatta n. 4-5 kuukauden iässä. Varsinainen karvanlähtö tapahtuu noin vuoden ikäisenä.

Turkin lähtö on todella hurjaa eli koira ei ole vakavasti sairas vaikka siitä lähtee nyrkinkokoisia karvatolloja päivittäin, jopa muovikassillinen verran. Karvanlähdön aikaan asuntosi voi näyttää lumikinokselta.

Normaalisti aikuisen koiran turkki käydään huolellisesti läpi esimerkiksi harvaa kampa tai harjaa käyttäen kerran viikossa. Harjatessa on muistettava, että kamman/harjan on mentävä turkin läpi ihoon saakka, muuten siitä ei ole mitään hyötyä. Erityisen huolella on käytävä läpi korvien taustat, pussihousut, kainalot, hännän alusta ja reisien sisäpinnat, joihin muodostuu helposti takkuja. Kaulakarvat on myös syytä harjata/kammata kunnolla, ettei sinne tule niin pahoja takkuja, että karvat pitää leikata pois.

Kampaaminen tekee hyvää koiran iholle, koska se edistää verenkiertoa ja poistaa kuollutta ihosolukkoa. Kammatessa on hyvä tutkia koiran ihoa, ettei siinä ole hilsettä, naarmuja tai muita vammoja. Uroskoiraa harjatessa täytyy muistaa varoa kiveksiä, niitä on hyvä suojata toisella kädellä.

Pentu kannattaa kammata päivittäin, silloin kun se on melko väsynyt.

Pentu opetetaan olemaan kyljellään kampaamisen aikana. Tällöin kainalot ja reisien sisäpinnat saadaan helpoimmin kammatua. Kampaamista pitää harjoitella jatkuvasti kun pentu on vielä pieni ja helposti

hallittavissa.

Aikuisen pyreneittenkoiran turkki pysyy itsestään melko puhtaana. Roskat ja irtolika lähtevät kuivasta turkista melkein itsestään. Edellytyksenä kuitenkin on että sitä hoidetaan säännöllisesti. Pyrri pestään silloin kun sen turkki alkaa näyttää selvästi likaiselta. Koira ei kannata pestä esimerkiksi aina kun on menossa näyttelyyn. Liika peseminen ei ole hyväksi turkille. Joka tapauksessa koira pitää harjata ja kammata ennen näyttelyyn menoa.

Pesu tapahtuu haalealla vedellä ja koirashampoolla. Muista varoa, ettei pesuainetta tai vettä joudu koiran silmiin tai korviin. Korviin voi laittaa vaikka pienet pumpulitupot pesun ajaksi, ettei korviin vahingossakaan mene vettä. Koira on huuhdeltava erittäin huolellisesti, sillä turkkiin jäänyt pesuaine saattaa ärsyttää koiran ihoa. On myös hyvä käyttää jotakin koirille tarkoitettua turkinhoitoainetta pesun jälkeen.

Lattialle, jolla koira pestään, kannattaa laittaa vaikka pyyheliina niin, ettei koira liukastele märällä lattialla. Kun olet pessyt koiran, se kannattaa ensin kuivata pyyhkeellä jotta suurin osa turkkiin jääneestä vedestä imeytyy pyyhkeeseen.

Koira kuivataan hiustenkuivaajalla, koska koira saattaa vilustua, jos sen turkki jää kosteaksi. Hiustenkuivaajaan koira kannattaa totuttaa pennusta pitäen, ettei se aikuisena pelkää sitä.

Turkinhoito on osa koiran terveydenhuoltoa ja hyvin hoidettu koira on kauniimpi ja terveempi, joten **älä unohda kampaamista!**

Korvat

Koiran kampaamisen yhteydessä on hyvä tarkistaa myös korvat. Jos ne ovat puhdistuksen tarpeessa, niin näkyvät osat, korvanlehti mukaan lukien, puhdistetaan pumpulilla tai paperinäiliinalla, joka on kostutettu korvanpuhdistusaineella (HUOM! koiran korvanpuhdistusaineella). Korvatulehdusta poteva koira rapsuttaa jatkuvasti korviaan, ravistelee voimakkaasti päätään tai kulkee pää vinossa. Korvat ovat tällöin punaiset ja melko kuumeisen tuntuiset. Ne haisevat epämiellyttävälle. Korvatulehdus on aina eläinlääkärin hoidettava.

Silmät

Terveet silmät eivät pahemmin vuoda eivätkä punoita. Silmänurkkaan kertyvä erite poistetaan esimerkiksi puhtaalla pumpulilla.

Hampaat

Täysikasvuisella koiralla on 42 hammasta. Pyreneittenkoiralla on ns. leikkaava purenta (ylähampaiden sisäpinta koskettaa kevyesti alahampaiden etureunaa). Tasapurenta sallitaan. Maitohampaissa voi joskus olla lieviä purentavikoja, jotka yleensä häviävät maitohampaiden vaihduttua. Pennun maitohampaat alkavat lähteä n. 3-4 kuukauden iässä. Tällöin on hyvä antaa sille esimerkiksi luita tai kovaa leipää pureksittavaksi. Jos maitohampaat eivät irtoa ja pysyvät hampaat kasvavat jo rinnalle, on maitohampaat poistettava eläinlääkärissä. Yleensä kulmahampaat saattavat irrota muita huonommin.

Totuta pentu siihen että sen hampaita voidaan katsoa. Aloita harjoittelu jo heti pentuna. Anna kuonon olla normaalisti kiinni, nosta varovaisesti mutta päättäväisesti ylähuulta hie-man ja kehu pentua koko ajan. Pyydä myös teillä käyviä vieraita katsomaan pennun hampaita. Silloin pentu tottuu siihen että vieraatkin saavat käsitellä sitä.

Aikuiselle koiralle saattaa muodostua paljon hammaskiveä. Se pitää poistaa, koska hammaskivi voi aiheuttaa pahan ientulehduksen. Voit pyytää eläinlääkäriäsi neuvomaan, miten hammaskivi poistetaan.

Tassut

Tassut kaipaavat myös hoitoa. Kurakelillä tassut huuhdotaan hyvin vedellä kun tullaan sisään ja sen jälkeen tassut kuivataan. Varpaiden välin ja tassunpohjien karvat kannattaa pitää lyhyenä. Talvisin niihin kertyy lunta, jolloin koiran on vaikea kävellä ja kesällä kotisi saattaa muistuttaa hiekkalaatikkoa, kun koira tuo tassuissaan hiekkaa sisään.

Talvisin varo koiran kanssa ulkoillessasi suolaisia teitä, sillä maantiesuola ärsyttää koiran tassuja. Jos joudut kulkemaan koiran kanssa suolatuilla teillä, muista huuhdella koiran tassut hyvin sisään tullessa. Tarkista säännöllisesti tassujen iho. Jos se vaikuttaa ärtyneeltä tai punaiselta voit esimerkiksi pesun jälkeen tai yöksi laittaa niihin talkkia.

Kynnet

Kynnet pidetään lyhyinä. Varsinkin talvella kynnet on leikattava säännöllisesti koska ne eivät kulu samalla tavalla kuin kesällä. Kesällä painava koira kuluttaa liikkueessaan kyntensä melko sopivasti. Älä koskaan leikkaa koiran kynsiä tavallisilla saksilla ja muista kynsiä leikatessasi varoa kynnen ydintä!

Pennun kynsiä kannattaa leikata usein, niin se tottuu siihen. Jos koira ei pentuna totuteta kynsien leikkuuseen, voit joutua turvautumaan eläinlääkärin apuun koiran ollessa aikuinen.

Kynsienleikkuu kannattaa opettaa pennulle heti. Mutta älä leikkaa pennun kynsiä silloin kun se on leikkimässä tai pirteä. Kynnet kannattaa leikata silloin kun se on väsynyt.

Kun aloitat kynsienleikkuun, on parempi että koira makaa esim. lattialla. Ota tukeva ote tassusta. Katso, ettei koira pääse vetämään tai työntämään tassua juuri kun olet leikkaamassa kynttä. Ota kynsi leikkurin terien väliin ja katso että leikkurin stoppari on paikallaan. (Koiran kynsileikkurit on suunniteltu siten, että niissä on yleensä stoppari, ettet leikkaa vahingossa liikaa.) Leikkaa kynnen terävä kärki pois. Muista myös leikata kannuskynnet etu- ja takajaloista koska ne eivät kulu niin kuin muut kynnet. Jos koira ei anna leikata kuin yhden kynnen niin lopeta siihen ja leikkaa myöhemmin toiset kynnet. Muista aina kehua, kun koira antaa sinun leikata kynsiä.

Pennun kasvat

Pyreneittenkoira kasvatetaan lempeydellä ja ystävällisyydellä. Sille on näytettävä pennusta pitäen, että siitä pidetään. Puhu pennulle paljon ja opeta se kuuntelemaan ja hakemaan katsekontaktia. Käytä apuna äänensävyä, ei voimakkuutta. Pyreneittenkoiraa ei saa käsitellä kovin ottein. Se on herkkätunteinen ja oppii parhaiten, kun sitä kohdellaan ystävänä ja perheenjäsenenä.

Pentu on kuin lapsi, mutta älä kuitenkaan kuvittele sille ihmisen ominaisuuksia. Koira ei ole hyvä tai paha, se on eläin, jonka käyttäytyminen pohjautuu vastoihin ja vietteihin. Sinusta itsestäsi riippuu, millainen yksilö siitä kehittyy.

Pennunkasvatuksen voi rinnastaa lapsen kasvatukseen - paljon huomiota ja rakkautta - mutta myös johdonmukaista järjestystä. Eli opeta pennulle pienestä pitäen, mitä saa tehdä ja mitä ei.

Pyreneittenkoira on pentu noin kahden vuoden ikään saakka. Se ei aina ymmärrä, että sen leikki voi olla liian rajua ihmiselle. Sen kanssa on oltava rauhallinen, jotta se oppii käyttäytymään ihmisten seurassa. Opeta jo pienelle pennulle, että on kiellettyä purra ihmisiä tai vaatteita, eikä se saa hyppiä ihmisiä vasten. Se, minkä kiellät siltä pentuna, pätee myös aikuisena, mutta sen, minkä sallit sille pentuna, sallit myös aikuisena. Ole johdonmukainen. Muista myös, että kaikki perheenjäsenet noudattavat samoja sääntöjä.

Ole aina rehellinen ja oikeudenmukainen koirallesi ja muista että **sinä olet laumanjohtaja**, koira tulee perheessänne viimeisenä. Älä anna sen ohittaa esimerkiksi lapsia perheen arvojärjestyksessä. Mikäli koira ei tiedä omaa asemaansa laumassaan, se voi tietää ongelmia.

Pyreneittenkoira on ystävällinen ja lempeä, mutta hyvin itsenäinen ja voimakastahtoinen. Tarvitset paljon kärsivällisyyttä ja hyvät hermot sen kasvatukseen. Joskus voi tulla päiviä, kun toteat, ettet enää jaksaisi, mutta sitten huomaat taas, kuinka hyvältä tuntuu kun pentusi käpertyy kainaloosi ja haluaa hellyyttä.

Pyreneittenkoiran alkuperäinen tarkoitus näkyy rodussa edelleen ja siksi niillä ei ole varsinaista tarvetta miellyttää ihmistä. Esimerkiksi kun pyydät koiraasi istumaan, se voi katsoa sinua silmiin ja todeta ettei nyt huvita istua. Näissä tilanteissa punnitaan se positiivinen laumanjohtajuus, eli huolehti siitä, että mikäli pyydät koiran tekemään jotain se myös tekee sen. Ole ovela, pakottamalla pyreneittenkoiraa ei kouluteta.

Pyreneittenkoira oppii toki käskyt nopeasti, mutta käskyjen tekeminen ei välttämättä tapahdu heti. Sille on turha huutaa tai karjua, sillä jos yrität, se päättää harjoitella uusia asioita kanssasi sitten kun sinä olet paremmalla tuulella.

Paras keino opettaa on käyttää makupaloja tai kiitosta palkintona. Toisille koirille riittää pelkkä kehuminen. Pennun kanssa on hyvä käyttää makupaloja. Pyreneittenkoiraa ei saa kasvattaa alistamalla tai kurittamalla, koska niin toimien saa koirasta epäluuloisen ja salakavalan, se saattaa jopa jossakin vaiheessa tulla kiinni komentelijaansa.

Murkkuikä

Muista, että pienelle pennulle on helppo opettaa käskyjä ja uusia asioita.

Koirilla murrosikä alkaa n. 8 kuukauden vanhana ja se jatkuu n. 1,5 - 2 vuoden ikään. Voit verrata sitä lapsen uhmaikään, kokeillaan rajoja ja keksitään kaikkea mukavaa tai mikä on koiran mielestä kivaa. Mitä paremmin pentu on saatu "hanskaan" ennen murkkuikää, sitä helpommin pullistelut menevät ohi. Murkkuikäinen koira kokeilee kuka on herra talossa ja se tuntuu unohtavan kaiken mitä sille on opetettu ja mitä se osaa.

Kun komennat sitä, se saattaa jopa murista, yrittää näykkäistä tai ei vain muuten usko, kun komennat sitä. Tässä vaiheessa hyvä konsti on puhuttelun pitäminen. Se tapahtuu ottamalla koira poskista kiinni, tuijottamalla suoraan silmiin ja kertomalla että pelleily riittää juuri nyt. Kun koira alkaa vilkuilla sivuille tai jopa sulkee silmänsä, se on merkki siitä että koira on alistunut sinulle. Sen jälkeen on ote heti irrotettava ja kehuttava koira. Koira ei ymmärrä pitkävihaisuutta. Eli vaikka kuinka vielä itse olet vihainen koiralle, sinun on laumanjohtajana ymmärrettävä lopettaa toruminen.

Voit joutua toistamaan puhuttelun usein, mutta kun lauman arvojärjestys on koiralle selvä ja ikää tulee lisää, yhteiselämä alkaa jälleen sujua. Jos tilanne tuntuu toivottomalta, älä luovuta vaan ota yhteys koirasi kasvattajaan tai koira-alan ammattilaiseen, joka osaa neuvoa mitä voit tehdä.

Uroskoirilla toisille koirille räyhääminen alkaa yleensä juuri murkkuiässä, joten siihen on puututtava heti. Pyreneittenkoira uros ei yleensä aloita tappelua, mutta kyllä siitä tappelu-kaverin saa. Kun räyhäämisvaihe alkaa, muista että koira pitää saada tottelemaan kiellolla, ei esim. hihnaa kiristämällä. Jos kiristät hihnaa joka kerta kun toinen koira tulee vastaan, koirasi luulee että nyt on jokin uhkaava tilanne ja alkaa aivan varmasti räyhätä toiselle koiralle. Parempi konsti on huijata koiran huomio toisaalle vaikka namilla tai sitten pelkästään kiellolla hihnaa kiristämättä. On tärkeää ettei päästä koiraa rähisemään toiselle koiralle, koska ongelmasta on vaikea päästä eroon.

Uusi vuosi

Kun on pahin rakettien ampumisaika, älä vie pentua silloin ulos. Jos se pelästyy meteliä, se voi lähteä karkuun ja juosta auton alle.

Pidä pentu sisällä, mutta toimi itse normaalisti, älä käyttäydy mitenkään erikoisesti, koska pentu huomaa sen ja odottaa mitä on tapahtumassa. Älä myöskään jätä koiraa yksin sisälle, sillä se saattaa pelästyä ulkoa kuuluvaa meteliä ja loukata itsensä, kun ketään ei ole vahtimassa. Jos pentu juoksentelee ympäriinsä, pysy itse rauhallisena, niin pentukin rauhoittuu, kun huomaa ettei ole mitään hätää.

Voit pitää radion tai television päällä, jolloin rakettien ääni ei kuulu niin kovana sisälle, pidä myös ikkunat kiinni.

Autoilu

Pentua kannattaa opettaa auton kyydissä olemiseen heti alussa. Riittää että ajat edes vähän matkaa, mutta usein, koska kun pentu tottuu matkustamiseen, se ei hypi pitkin autoa, vaan pysyy paikallaan.

Koiran paikka autossa ei ole etupenkillä. Koirille on myytävänä turvavöitä, jotka kiinnitetään auton omiin turvavöihin. Jos sinulla on farmariauto, kannattaa ostaa verkko/ritilä takapenkin taakse, koska jos joudut äkkiä jarruttamaan, koira sinkoutuu aikamoisella voimalla takapenkille tai etupenkkejä vasten.

Toiset koirat voivat pahoin autossa, joten jos olet lähdössä koiran kanssa pitkälle automatkalle, sille ei kannata antaa paljon ruokaa ennen lähtöä, vaan pysähdy usein ja anna koiran juoda jos sillä on jano.

Matkapahoinvointiin on myös saatavana lääkkeitä, mutta keskustele asiasta eläinlääkärin kanssa.

Varsinkaan kesällä ei kannata päivän kuumimpaan aikaan lähteä autoilemaan koiran kanssa, jos ei ole ihan pakko. Koira voi saada lämpöhalvauksen.

MUISTA ETTET JÄTÄ KOIRAA KUUMAAN AUTOON !

Yksinjääminen

Opeta pentu jäämään yksin, kunhan se on ensin kotiutunut kunnolla. Älä puhu pennulle mitään kun olet lähdössä, ettei pentu opi myöhemmin yhdistämään tiettyjä sanoja siihen tapahtumaan että ole lähdössä ulos. Jätä pennulle leluja, luu tai piilota namipaloja jotta pennulla on tekemistä, kun olet poissa. Aloita lyhyillä parin minuutin poissaoloilla. Voit esimerkiksi mennä ovesta ulos ja jos pentu vinkuu tai haukkuu, älä mene takaisin sisään ennen kuin pentu on hiljaa. Kun menet ovesta sisään muista kehua pentua. Älä silti tee kotiintulosta pennun silmissä maailman parasta asiaa, sillä se saattaa haukkuu tai tuhota asuntoa, kun olet poissa, sillä se kuvittelee saavansa sinut niillä keinoin nopeasti kotiin. Kun tulet kotiin, älä huomioi heti pentua, vaan anna sen hetki rauhoittua ja istahda sitten vaikka sohvalle ja pyydä pentu luoksesi.

Ennen kuin jätät pennun pidemmäksi aikaa yksin, käytä se kunnan lenkillä. Silloin se luultavasti nukkuu sen ajan kun olet poissa. Kannattaa myös jättää esimerkiksi radio päälle, niin asuntosi ei ole aivan hiljainen. Voit myös jättää jonkin lampun päälle jos pentu joutuu jäämään yksin kun ulkona on pimeää.

Näyttelyt

Voit itse päättää, haluatko käydä näyttelyissä koirasi kanssa, poikkeuksena on sijoituskoirat, sillä kasvattaja usein haluaa silloin koiralleen näyttelytuloksia. Kannattaa

kumminkin käydä katsomassa edes parissa näyttelyssä, sillä jokainen näyttely on erilainen.

Jos innostut asiasta ja koirasi viihtyy näyttelyssä, sinun ei silti tarvitse varsinkaan nuoren koiran kanssa olla joka viikonloppu olla menossa johonkin näyttelyyn. Nuori koira ei jaksaa jatkuvaa reissaamista, vaan saattaa hermostua, koska hänellä ei ole yhtään vapaa-aikaa. Kaikki koirat eivät ole näyttelytähtiä, toiset vain haluavat loikoilla kotipihalla ja nauttia koiran elämästä.

Harrastukset

Pyreneittenkoiran kanssa voi harrastaa esimerkiksi jälkeä, hakua, tottelevaisuutta ja tietenkin pulkan vetämistä, mutta sitä mielellään vasta sitten kun koira on lonkkakuvattu.

Jalostus

Jos koirallasi on perinnöllinen sairaus, älä käytä sitä jalostukseen. Ota myös selvää voimassa olevista jalostussuosituksista ja koirasi suvussa esiintyvistä sairauksista, jotta saat selville voiko koiraasi käyttää jalostukseen. Jos sillä on huonot lonkat, kyynärät tai polvet, ei kannata ottaa riskiä, että huono perimä jatkuu. Pyreneittenkoira kuvataan yleensä 1,5 – 2 –vuotiaana. Röntgenkuvien oton ajaksi koira rauhoitetaan.

Tutkimukset ennen astutusta

Ennen kuin päätät käyttää koira jalostukseen, eli teetät nartulla pentuja tai annat uroksen astua narttuja, on koira tutkittava. Saadaksesi pentueesi yhdistyksen pentuvälitykseen sekä urokselta että nartulta on ennen jalostustiedustelua kuvattava lonkat ja kyynärät sekä saatava virallinen polvilausunto. Lisää tietoa saat www.suomenpyrenelaiset.fi

Astutus

Jos suunnittelet pentuja koirallasi, ota ensin yhteyttä kasvattajaan tai rotuyhdistyksen jalostustoimikuntaan, jotta saat neuvoja astutusta varten. Kannattaa ottaa selvää koirasi suvussa esiintyvistä sairauksista ja mahdollisen urosehdokkaan suvusta ja terveystiedoista. Älä pidä kiirettä pentujen teettämisellä, sillä toiset koirat aikuistuvat toisia hitaammin.

Narttua ei missään nimessä kannata astuttaa ennen kahta ikävuotta, muista myös että suositusyläikäraja synnyttävälle nartulle on 7 vuotta. Ensimmäiset pennut kannattaa teettää viimeistään kun narttu on 5-vuotias. Jos et aio teettää pentuja, voit kastroida nartun. Kastroidi saattaa aiheuttaa lihomistaipumusta, joten ruokinnan kanssa täytyy olla tarkkana. Uroksenkaan ei kannata antaa astua narttuja ennen kuin urokselle on tehty vaadittavat tutkimukset, eli yleensä noin 2-vuotiaana. Jos uroskoira kastroidaan, sen kanssa ei voi käydä näyttelyissä, sillä uroksella täytyy olla kaksi normaalisti laskeutunutta kivistä.

Juoksuaika

Narttukoiran ensimmäinen juoksu eli kiima alkaa yleensä 8 - 9 kuukauden iässä. Suurikoisten koirien ensimmäinen kiima saattaa tulla vasta lähempänä vuoden ikää tai jopa myöhemmin.

Juoksuaika on narttukoiralla keskimäärin 2 kertaa vuodessa. Se alkaa 6 - 9 vuorokautta kestäväällä esikiimalla, jonka aikana ulkosynnyttimet turpoavat ja emättimestä tulee veristä vuotoa. Tavallisesti narttu ei anna astua itseään esikiimassa.

Esikiimaa seuraa varsinainen kiima, joka kestää 6 - 12 vuorokautta. Kiiman aikana vuoto muuttuu tavallisesti oljenväriseksi, mutta erite voi olla myös veristä. Varsinaisen kiiman aikana narttu antaa astua itsensä yleensä useammankin kerran, joten jos et halua pentuja, älä laske uroskoiria kiimaisen nartun lähelle. Älä myöskään anna kiimaisen nartun juosta vapaana, sillä se saattaa karata etsimään uroskoiria. Kiima on ohi noin kolmessa viikossa.

Uroskoira

Uroksilla ei ole juoksuaikaa, mutta niitä kyllä kiinnostaa kiimainen narttu. Uroskoira voi astua narttukoiria ympäri vuoden. Uros alkaa kiinnostua narttujen hajuista usein murkkuiän alkaessa eli n. 8 kuukauden vanhana. Uros saattaa yrittää astua toisia uroksia tai narttuja joilla ei ole juoksuaikaa.

Kiimaisen nartun haju on urokselle vastustamaton asia. Jos ympäristössä on narttu jolla on juoksu, voit huomata että uroskoirasi ei kuuntele sinua ollenkaan, lakkaa syömästä, ulvoo tai on muuten levoton. Urosta täytyy yrittää ymmärtää, se ei voi vaistoilleen mitään. Ulkoillessa kannattaa välttää niitä reittejä, joissa tietää kiimaisen nartun kulkevan. Älä myöskään pidä uroskoiraa vapaana, jos tiedät että lähistöllä on kiimainen narttu. Uros saattaa karata etsimään tyttöystävää, joka tuoksuu niin hyvältä sen nenään.

Vinkkejä pennun koulutukseen

Perusasioita voit alkaa opettaa pennulle heti, kun se on kotiutunut. Peruskäskyjä ovat mm. tänne, istu ja irti. Opetta pennulle myös ei-sanana merkitys, eli mitä se saa tehdä ja mitä ei. Pentuna pyrri on suloinen karvapallo, mutta aikuisena se on vahtiviettinen koira.

Kun koulutat pentua, pidä koulutustuokiot lyhyinä, sillä pentu ei jaksakaan keskittyä kauan yhteen asiaan. Älä moiti pentua jos se ei tee oikein, vaan palkitse aina onnistunut suoritus. Koirakouluun voit mennä pennun kanssa heti kun rokotukset ovat kunnossa. Monet koirakerhot järjestävät pentukurseja. Ne ovat pennulle hyviä paikkoja, koska siellä se tapaa muita koiria ja samalla oppii perusasioita. Tee pennulle koulutustilanteista hauskoja. Älä ole liian vaativa. Kun opetat pentua leikin ohella, se oppii huomaamattaan uusia asioita.

Muista, että sinä olet vastuussa koirastasi ja sen tekemisistä. On mukavampaa kulkea hyvin käyttäytyvän koiran kanssa kuin roikkua hihnan perässä koirasi määrätessä menosuunnan ja vauhdin.

Muista, ettei koira ymmärrä sanoja samalla tavalla kuin ihminen. Vasta kun olet opettanut pennulle, mitä sen pitää tehdä, ota käskysana käyttöön.

EI-käsky

Kun pentu tekee jotain kiellettyä, sano ”ei”. Esimerkiksi, kun pentu syö kenkää, sano ”ei”, ota kenkä pois pennulta ja anna tilalle jotain sallittua syötävää, kuten luu. Jos pentu hyppii sinua vasten, työnnä se varovasti alas ja sano ”EI”. Älä kuitenkaan jatkuvasti kiellä pentua, vaan suuntaa sen huomio muualle, kun se tekee jotain pahaan, esim. houkuttele lelulla, kun se on syömässä kenkää.

TÄNNE-käsky

Tämä on tärkeimpiä sanoja, mitä pennulle pitää opettaa. Voit harjoitella sitä sisällä esimerkiksi näin: kyykisty, pidä makupala kädessä ja sano ”tänne”, ja kun pentu tulee luoksesi, anna makupala ja muista kehua. Ulkona voit harjoitella samalla tavalla, jos pentu kulkee edelläsi ja on löytänyt jotain kiinnostavaa, pysähdy, sano ”tänne” iloisella äänellä, näytä namia ja kun pentu tulee luoksesi, anna nami ja muista kehua. Silloin pennun mielestä sinun luoksesi tulo on hauskaa ja siitä saa palkaksi namia.

Jos pentu karkaa ulkona, älä lähde jahtaamaan sitä, vaan lähde toiseen suuntaan ja huuda pennulle tänne. Pentu huomaa jääneensä yksin ja tulee yleensä luoksesi, koska sinun luonasi on turvallista. Jos lähdet juoksemaan perään, pentu luulee sitä uudeksi leikiksi, eikä anna ottaa kiinni. Älä koskaan rankaise koiraa, jos se esim. karkaa toisen koiran luo ja palaa hetken kuluttua luoksesi. Jos rankaisit sitä luoksesi tulosta, se oppii, että omistajan luo tulosta rangaistaan.

IRTI-käsky

Kun pentu ottaa suuhunsa jotain sopimatonta, ota pentua leuasta kiinni, ota tavara pois suusta ja sano irti. Älä koskaan vedä suussa olevasta tavarasta, koska silloin pentu luulee että haluat leikkiä sen kanssa. Kun olet saanut tavarat pois, anna pennulle jotain sallittua syötävää ja muista kehua.

ISTU-käsky

Ehkä helpoimpia käskyjä mitä opetetaan pennulle. Aloita ottamalla makupala käteesi, pidä kättäsi niin että pentu näkee namin. Vie makupala hitaasti koiran niskaa kohden, niin että pentu näkee sen, mutta ei saa sitä. Jos pentu ei laske takamusta maahan, voit varovasti painaa toisella kädellä pennun takamusta maata kohden. Heti kun takamus on maassa, anna nami ja muista kehua.

Istu-käsky on hyvä, jos esimerkiksi pysähdyt juttelemaan jonkun toisen kanssa. Pyydä tällöin koiraa istumaan, jolloin koira pysyy paikoillaan eikä ryntäile mihin tahansa ja kaada sinua.

Voit opettaa pennun siihen, että kun on ruoka-aika, ennen kuin annat ruokakupin, pennun pitää istua ja odottaa, että annat luvan syödä. Koiralle on paljon helpompi antaa ruokaa silloin, kun se odottaa paikoillaan eikä ryntäile jaloissasi.

SEIS/ODOTA-käsky

Voit käyttää kumpaa sanaa tahansa, kumpi tuntuu paremmalta. Esimerkiksi olet menossa tien yli, ja sinun pitää pysähtyä ja odottaa että auto menee ohi. Pidä hihna lyhyellä, ettei koira ryntää tielle, paras paikka koiralle on vieressäsi vasemmalla. Sano koiralle seis/odota, jos pentu pysyy paikoillaan, muista kehua, mutta jos pentu yrittää rynnätä tielle, peruuta ja tee sama uudestaan. Voit opettaa pennulle myös sanan ”mennään”, kun menette tien yli tai kun olette pysähtyneet ja lähdette taas liikkeelle.

SEURAA-käsky

Koira kulkee yleensä aina omistajan vasemmalla puolella, mutta on hyvä opettaa koira kulkemaan myös oikealla puolellasi.

Kun opetat seuraa-käskyä, ota koira vasemmalle puolellesi ja pidä hihna lyhyenä, mutta löysänä. Ota nimi käteen, pidä sitä esim. koiran kuonon edessä niin, että se haistaa sen, mutta ei saa sitä. Lähde kävelemään eteenpäin, niin että koira kulkee vieressäsi, ei hypi eteesi eikä pompi sivuittain. Muista sanoa ”seuraa” ennen kuin lähdet koiran kanssa liikkeelle. Kun koira kulkee edes pienen matkan kauniisti vierelläsi, pysähdy, anna nimi ja kehu. Jos koira hyppii tai pomppii, pysähdy ja aloita alusta, mutta anna nimi koiralle vasta sitten, kun se kulkee tempuilematta.

MAAHAN-käsky

Voit ruveta harjoittelemaan tätä, kun pentu osaa istua käskystä. Ota nimi käteen, sano ”istu”, ja kun koira istuu, mene kyykkyyyn ja laita kätesi, johon olet piilottanut namin, koiran etujalkojen väliin. Koira yrittää ottaa namia ja laskeutuu maahan. Heti kun koira on maassa, sano maahan ja anna nimi ja jälleen muista kehua.

Kun koulutat pentua, annat sille yhden selkeän käskyn kerrallaan. Opetta ensin yksi käsky, ja kun pentu osaa sen, voit opettaa lisää. Älä opeta pentua kun olet vihainen, äläkä huuda sille. Tee opettamisesta aina hauskaa, silloin pentu oppii nauttimaan yhteisistä opetus-tuokioista, ja kun lopetat, leiki hetki pennun kanssa.

Hihnassa vetäminen

Jos pentu vetää hihnassa, pysähdy, pyydä pentu luoksesi ja kun lähdet liikkeelle, sano pennulle esim. ”mennään”. Heti kun pentu vetää, pysähdy ja peruuta vähän matkaa, pyydä pentu luoksesi ja lähde uudestaan liikkeelle. Kun pentu kulkee edes vähän matkaa vetämättä, muista kehua. Eteenpäin, taaksepäin kulkeminen voi tuntua tyhmältä omasta mielestäsi ja muista ihmisistä, mutta se on pennun kannalta parempi tapa kuin että aina kun pentu vetää, tempaiset hihnasta. Se sattuu pentuun ja siitä ei ole kuin haittaa. Älä käytä pentukoirailla koskaan kuristuspantaa.

Kuonopanta

Hyvä vedonestoväline on kuonopanta. Kuonopantoja on erilaisia, mutta kuonopannan pitää olla sellainen ettei se luista pois koiran päästä eikä kiinnitys petä jos koira tempaisee hihnasta. Kuonopanta on hyvä myös koulutuksessa ja ystävällisempi vaihtoehto kuin kuristuspanna. Opetta silti koira kulkemaan myös panna kaulassa. Kuonopanta toimii samalla periaatteella kuin hevosen päitset. Kun hallitset koiran päätä, hallitset koiraa.

Kun olet ostamassa kuonopantaa, ota koira mukaasi ja sovita

panna koiralle, ettei se ole liian kireä tai liian löysä. Voit ostaa koiralle kuonopannan noin vuoden ikäisenä. Tällöin pyreneittenkoirasasi on jo aika iso. Kuonopanta on varsinkin talvella hyvä, jos on liukasta ja pelkää, että koira vetää sinut nurin.

Kun laitat koiralle kuonopannan ensimmäistä kertaa, se voi yrittää tassuillaan saada panna pois kuonon päältä, pyöriä maassa tai kieltäytyä kulkemasta. Useimmat koirat sopeutuvat siihen muutamassa minuutissa. On useita tapoja saada koira tottumaan siihen, esimerkiksi ota nami käteesi niin, että koira huomaa sen, ja lähde liikkeelle. Heti kun koira kulkee hyvin, anna nami ja kehu. Voit harjoitella makupalojen kanssa kulkemista, kunnes koira on tottunut kuonopantaan. Kuonopannan hyviä puolia on se, ettei se rasita koiran niskaa, jos koira vetää. Kuonopantoja on erilaisia, mutta itse olen monen kokeilun jälkeen päättänyt käyttämään Halti-kuonopantoja. Kuonopanta kuluu ja venyy, joten muista aina välillä tarkistaa, että ompeleet ovat ehjät ja se ei ole ratkennut mistään. Kun pidät koiralla kuonopantaa, on silti hyvä pitää koiralla toinen panna kaulassa, jos vaikka kuonopanta hajoaa tai koira saa sen pois päältä.

Voit käyttää kuonopantaa myös kouluttaessa, varsinkin jos koira hyppii ja pomppii, eikä suostu kulkemaan yhtään vieressäsi.

Muuta tärkeää

Opetta pennulle sen oma nimi. Puhuttele pentua aina sen omalla nimellä. Kun esimerkiksi pyydät pentua luoksesi, sano ”Minni tänne”. Nimen kannattaa olla lyhyt ja mielellään kaksitavuinen. Kun käytät nimeä usein, pentu oppii nopeasti tuntemaan sen. Valittuasi pennulle nimen käytä sitä johdonmukaisesti aina, kun touhuat pennun kanssa jotain mukavaa. Esimerkiksi kun pentu touhuu olohuoneessa omiaan, mene sen lähetyville ”namiä” kädesiäsi, hihkaise iloisesti pennun nimi, samalla hetkellä kun se huomaa sinut kyykistyy pennun ulottuville ja anna sille ”nami” mahdollisimman nopeasti. Älä käytä pennun nimeä kun kiellät.

Anna pennulle puruluuta syötäväksi, niin se jättää useimmiten kielletyt tavarat rauhaan. Varsinkin hampaiden vaihtumisen aikaan pentu järsii kaikkea mitä saa suuhunsa, koska ikenet kutiavat. Jos sillä ei ole luuta syötävänä, voit huomata että tarvitset uudet kengät, sohvakaluston ja mattoja.

Jos pihasi ympärillä on aita, tarkista ettei pentu pääse aidan ali tai yli. Pyreneittenkoira rakastaa kaivamista ja hyppää yllättävän korkealle. Ne voivat myös kiivetä vaikka mihin ja ovat todella kekseliäitä.

Pyreneittenkoiralle on turha selittää missä tontin raja kulkee, koska sen mielestä reviiri on sen suuruinen kuin ympäristöä näkyy, ja kun ikää tulee lisää, reviirikin laajenee. **Pyreneittenkoira ei pysy aitaamattomalla pihalla.** Omaa pihaa koira vahtii, eikä välttämättä suvaitse samaa sukupuolta olevia vieraita koiria omalla tontillaan.

Muista että pyreneittenkoiralla ei ole juurikaan miellyttämisenhalua, joten koiran opettaminen hyvälle tavoille ja kunnolla käyttäytyväksi koiraksi on haasteellista. Muista myös se, että jokainen koira on yksilö.

Pyreneittenkoira kasvaa nopeasti, joten pieni suloinen pallero on jo pian iso laumanvartija. Se painaa aikuisena n. 40 - 60 kg ja voi olla jopa 80 cm korkea (uros). Jos mielestäsi on väärin komentaa pientä pentua, ajattele mitä siitä seuraa, kun sille ei pentuna opeteta mitään ja aikuisena se on perheesi pää.

Pyreneittenkoiralla on vahva luonne ja sillä voi olla taipumusta dominointiin, joten älä koskaan päästä pyreneittenkoiraa lauman johtajaksi perheessänne. Tee sille selväksi positiivisella tavalla, että sinä olet laumanjohtaja ja sinä päätät, koska leikitään, syödään ja tavataan toisia koiria jne.

tään, syödään ja tavataan toisia koiria jne.

Koira ja lapset

Kun pentu tulee kotiin, jossa on lapsia, niin tee säännöt selväksi lapsille ja pennulle. Pentukoira kiinnostaa aivan varmasti lasten lelut. Katso ettei pentu syö lasten leluja, koska se saattaa saada niistä irti paloja, joihin se voi tukehtua tai jotka rikkovat sen suoliston.

Anna pennun tutustua kaikkiin perheenjäseniin, varsinkin jos perheessä on pieni vauva. Opeta lapsille, että kun pentu on väsynyt, sen annetaan nukkua rauhassa, tai jos se on syömässä, sitä ei mennä häiritsemään. Jos pentu ei saa olla rauhassa ja lapset kiusaavat ja hännäävät sitä, siitä saattaa tulla isompana vihainen tai arka. Muista ettet koskaan jätä lapsia ja koiria keskenään, sillä mitä tahansa voi sattua. Koira voi tulkita lapsen touhut väärin.

Jos teille tulee vieraita lapsia kylään, on parempi, että koira on pois siitä tilasta missä lapset leikkivät, sillä pyreneittenkoira suojelee omaa laumaansa. Kun pyreneittenkoira on pentu, sen mielestä voi olla hauskaa juosta lasten kanssa. Siinä voi kuitenkin sattua vahinko, koska koira voi vahingossa kaataa lapsen nurin tai näykkäistä lasta, kun haluaa leikkiä.

Jos teillä on koira ja teille syntyy vauva, anna koiran tutustua rauhassa vauvaan, mutta seuraa koiran käytöstä. Kaikki koirat eivät pidä vauvoista tai isommistakaan lapsista. Jos koira hyväksyy vauvan, muista antaa myös koiralle omaa aikaa. Sillä jos unohdat kokonaan koiran, se voi tulkita vauvan uhaksi ja tulla mustasukkaiseksi. Käytännön neuvo: kun teille tulee vieraita katsomaan vauvaa, opasta vieraita tervehtimään ensin koiraa ja antamaan sille vaikka joku herkkupala, ja vasta sen jälkeen katsellaan vauvaa.

Omat koirani ovat aina osallistuneet vauvanhoitoon vaipanvaihdoista lähtien. Kun lapset ovat lähteneet konttaamaan ja kävelemään, koira on seurannut tiiviisti vieressä, että mitenkähän tässä nyt käy. Mutta muista, että jokainen koira on tässäkin asiassa yksilö.

Pyreneittenkoirilla esiintyneitä sairauksia

Ihosairaudet

Allergiset ihottumat ja ruoka-allergiat

Oireet ilmenevät yleensä kutinana ja erilaisina punoittavina ihottumina pään, kainaloiden ja tassujen alueella. Raapiminen ja nuoleminen lisääntyy ja seurauksena on bakteeri-infektio. Allergiat voivat esiintyä myös nokkosrokkona tai pään ja jalan turvotuksena. Hoitona on kortisoni, antibiootit sekä sopivan ruokinnan löytäminen.

Yleinen allergian aiheuttaja on vehnä.

Furunkuloosi

Ns. syväihotulehdus, yleensä tassujen välissä. Tekee rakkulamuodostelmia iholle, jotka sitten tulehtuvat.

Hotspot

Ilmenee yleensä keväisin ja syksyisin kosteilla säillä tai jos koiraa ei kuivata hyvin pesun jälkeen. Iholle tulee tarkkarajainen, erittäin arstava tulipunainen märkivä alue.

SA eli talirauhasen tulehdus

- on perinnöllinen sairaus.
- on immuunivälitteinen tai autoimmuuni reaktio.
- on keratinisaatiovirhe, joka tukkii talinerityskanavat ja aiheuttaa tulehduksen.

Oireet ovat symmetrisiä, jatkuvat keskilinjalta, joskus ei etenekään pidemmälle, karvat tuppoina, eritteestä yhteen liimaantuneina, jonka seurauksena tulee bakteeritulehdus. Sairaudesta ei parane. Hoitona kylvetys viikoittain (öljykylvyt, kaurajauheshampoo, helokkiöljyvalmisteet.)

Silmäsairaudet

PPM

on iiriksen eli värikalvon kehityshäiriö, jossa pupilliaukon avautuminen ei ole ollut täydellistä vaan värikalvolta lähtee rihmoja joko linssiin, sarveiskalvoon tai toiseen kohtaan värikalvoa. Muutokset ovat yleensä lieviä, eivätkä aiheuta oireita.

Entropium

Silmäluomen rakennevirhe, jossa liian löysä luomi on kääntynyt sisäänpäin ja aiheuttaa ärsytystä silmässä ja voi aiheuttaa kroonisen sarveiskalvontulehduksen. Koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Ektropium

Eli ulospäin kääntynyt silmäluomi. Se ei anna silmälle riittävää suojaa, vaan silmän limakalvot ja sarveiskalvot ärsyyntyvät. Koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Cilia aberranta eli distichiasis,

ylimääräiset luomikarvat, on sairaus, jossa luomen reunaan kasvaa karvoja. Nämä karvat hankaavat sarveiskalvoa ja voivat aiheuttaa silmävuotoa, silmän siristelyä ja sarveiskalvohaavaumia. Joillakin koirilla karvat ovat niin pehmeitä, etteivät aiheuta koiralle oireita. Oireilevilta koirilta karvat poistetaan yleensä polttohoidolla.

Luustosairaudet

Polvilumpion sijoiltaanmeno eli patellaluksaatio

Suurilla roduilla se ilmenee pihtipolvina. Joskus sijoiltaanmeno voi olla tapaturman aiheuttama. Patellaluksaatio on kasvuhäiriö silloin, kun reisiluun nivelosa, pää, ei kehity normaalisti, eikä siihen muodostu telauraa, jossa polvilumpio pysyisi. Lisäksi kasvuhäiriön seurauksen reisi- ja sääriluun akselit eivät ole samassa linjassa ja se nimenomaan vääntää polvilumpion pois paikoiltaan. Patellaluksaatiossa on neljä eri astetta. Vaikeimmat joudutaan hoitamaan leikkaushoidolla.

Löysät kinnernivelet

Koiran polvi alkaa kääntyä itsestään ulospäin, varsinkin kun kasvava pentu on väsynyt. Voi korjaantua iän myötä itsestään, mutta voidaan joutua hoitamaan myös leikkauksella.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli lonkkadysplasia

Lonkkanivel luokitellaan viiteen eri luokkaan röntgenkuvien perusteella:

- **A:n lonkat:** normaalit,
- **B:n lonkat:** rajatapaus,
- **C:n lonkat:** lievästi sairas,
- **D:n lonkat:** lonkkamaljan mataluus on jo huomattava, reisiluun pää on usein irronnut maljasta ja pääsee liikkumaan maljan reunalle tai ylikin. Kuluman seurauksena niveleen voi kehittyä lieviä tai voimakkaita nivelrikkomuutoksia. Koiralla voi liikunnan ja rasituksen jälkeen esiintyä ontumista.
- Vaikein eli **E- lonkat:** nivelrikkomuutokset ovat usein hallitseva piirre.

Osteokondroosi eli OD

Voi esiintyä sekä olka-, kyynär-, polvi- että kinnernivelissä. Ilmenee ontumisena ja epätaapainoisena liikkumisena. Tutkimuksissa on huomattu, että ruokinnalla ja ympäristövaikutuksilla on vielä enemmän merkitystä kuin lonkkadysplasiassa. Osteokondroosia on kolme eri astetta (I-III).

Panosteiitti

Panosteiitti on koirilla sama kuin pienillä lapsilla kasvukivut. Oireet ilmenevät yleensä kiihkeimmän kasvun aikaan. Koira alkaa ontua ilman mitään näkyvää syytä ja onnuttava jalka voi vaihdella. Välillä on ontumattomia päiviä ja sitten taas onnutaan. Panosteiitti voidaan todeta röntgenkuvissa luun tihentyminä. Lääkkeenä voidaan käyttää särkylääkkeitä (ei saa antaa omin päin, esim. Panadol yms. ibuprofeenijohdannaiset ovat koiralle vaarallisia). Koira lakkaa ontumasta, kun kasvu hidastuu.

Muita rodussa esiintyneitä sairauksia

Epilepsia

Syitä ovat aivojen rakennemuutokset esim. synnynnäiset vesipäät, vammautumiset ja synnytysvauriot, tulehdukset, kasvaimet, aineenvaihdunnan sairaudet tai ympäristön stressitekijät. Tauti ilmenee yleensä 1 – 4 vuoden iässä. Yli kuusivuotiaalla alkavat kohtaukset voivat aiheutua jostain tutkittavissa olevasta syystä.

Kasvaimet / syöpä

Rodussa on esiintynyt nisäkasvaimia, luusyöpää, vatsasyöpää ja imusolmukesyöpää.

Kuurous

Koira voi olla kuuro syntymästään saakka. Valkoiseen väriin voi liittyä kuuroutta.

Ensiapuohjeita

Koiran ensiaputarvikkeet

- eläinlääkärin puhelinnumero
- sidetarpeet; sideharsoa, sidetaitoksia, vanua ja itsestään liimautuvaa sidettä
- kyypakkaus (tarkista voimassaoloaika)
- desinfiointiaine
- kuumemittari
- pyöreäkärkiset sakset
- pinsetit
- silmien puhdistusaine
- korvien puhdistusaine
- koirien kynsisakset

Kuume

Koiran normaali ruumiinlämpö on noin 38,5 C°. Kun mittaat koiralta kuumetta, sivele kuumemittarin kärki esimerkiksi vaseliinilla. (Ihmisten kuumemittari sopii hyvin tarkoitukseen, mutta kannattaa hankkia koiralle oma mittari.) Pidä mittaria toisessa kädessä, siirrä toisella kädellä häntä pois tieltä ja työnnä mittarin kärki varovasti peräsuoleen. Pidä mittaria paikallaan 2-3 minuuttia, tai jos sinulla on digitaalimittari, odota äänimerkkiä.

Ripuli ja oksentelu

Ripuli ja oksentelu ovat yleisimpiä syitä ottaa yhteyttä eläinlääkäriin. Voit hoitaa koira kotona, jos ripulissa tai oksennuksessa ei ole verta, koiralla ei ole alilämpöä, kuumetta, kipuja tai kouristuksia ja koira on virkeä.

Ripuli ja oksentelu voivat aiheutua ruokavalion muutoksesta, ruuansulatushäiriöistä, ylen- syönnistä, pilaantuneesta tai epäsojivasta ruuasta, vedestä, ruoka-aineallergiasta, vierasesineestä mahalaukussa, sisäloisista, bakteeri tai virusperäisistä tulehduksista, haiman vajaatoiminnasta, maksan tai munuaisten sairauksista, stressistä, myrkytyksestä tai joistakin lääkeaineista.

Alle neljän kuukauden ikäinen pentu kannattaa viedä eläinlääkäriin tai ainakin soittaa eläinlääkärille ja kysyä neuvoa.

Toimi näin: laita koira paastolle. Älä anna koiralle ruokaa 24 tuntiin, mutta pidä huoli siitä, että sillä on vettä juotavana. Ellei se ole paremmassa kunnossa päivän paaston jälkeen, jokin voi olla pahasti vialla, joten jos koiran vointi huononee koko ajan tai olo ei parane, ota yhteys eläinlääkäriin.

Jos koira ei enää oksenna paaston jälkeen, aloita kevyt ruokinta. Voit antaa koiralle keitetyä riisiä runsaan keitinveden kera, noin 3 ruokalusikallista kerrallaan. Jos tämä pysyy sisällä, voi antaa koiralle pitkin päivää pieniä annoksia riisiä keitinliemen kera. Siirry varovasti normaaliin ruokintaan.

Lämpöhalvaus

Älä koskaan jätä koiraan kuumaan autoon. Lämpöhalvauksen oireita ovat suun kautta hengittäminen, raskas läähätys, kuolaaminen ja liikkumisvaikeudet. Jos koira on saanut lämpöhalvauksen, se pitää viedä nopeasti varjoon ja antaa sille viileää vettä. Jos eläin pyörtyy kuumuudesta, kastele sitä viileällä vedellä, jotta lämpö haihtuisi sen kehosta. Ota välittömästi yhteys eläinlääkäriin.

Käärmeenpurema

Kyykäärmeen purema voi aiheuttaa koiralle voimakkaan yliherkkyysoireen, joka näkyy mm. turvotuksena. Anna lemmikille ensiapuna kyyppakkauksesta tabletit. Annostus on 1 tabletti alle kymmenkiloiselle koiralle, 2 tablettia 10-20 kilooselle koiralle ja 3 tablettia yli 20-kilooselle koiralle. Käärmeen pureman saanut koira on tärkeää pitää mahdollisimman liikumattomana ja koira on vietävä nopeasti eläinlääkäriin.

Ampiaisenpisto

Myös ampiaisenpisto voi aiheuttaa yliherkkyysoireen. Kyytabletti voi tällöinkin olla tarpeen, jos pistokohta turpoaa pahasti. Jos turvotus on voimakasta, on syytä soittaa eläinlääkärille, varsinkin jos pisto on osunut kaulaan tai kuonon ympäristöön.

Punkit

Tee ulkona liikkuvalla koirallesi kesällä punkkisyyntä vähintään kerran päivässä. Jos löydät punkin, poista se punkkipihdeillä tai pinseteillä. Jos pureman ympärille ilmestyy rengas, ota heti yhteyttä eläinlääkäriin! Kun poistat punkkia, ota tiukka ote punkin tyvestä, eli siitä kohdasta, jossa punkki on kiinnittynyt koiran ihoon. Kierrä pinsettejä/pihtejä huolellisesti ja vedä sen jälkeen punkki irti ihosta. Kiertoliike auttaa irrottamaan punkin kokonaisuutena. Jos ainoastaan nyppäiset punkin irti, se todennäköisesti katkeaa ja osa siitä jää vielä kiinni koiraan. Punkin puremakohta puhdistetaan huolellisesti desinfiointiaineella.

Vanha uskomus on, että punkki pitää tukehduttaa rasvalla, mutta se ei pidä paikkaansa. Tukehduttaessa punkki tyhjentää suolensa sisällön eläimeen, johon se on kiinnittynyt ja näin tauti siirtyy todennäköisimmin eteenpäin.

Punkteja voi torjua myös punkkipannalla tai turkkiin levitettävällä liuoksella. Näiden käyttöä tulisi harkita, jos koirasi ulkoilee usein punkkien suosimilla alueilla.

Myrkytys

Jos epäilet koirasi saaneen myrkytyksen, yritä ensimmäiseksi selvittää, mitä se on syönyt. Ei-syövyttäviä myrkkijä syönyttä lemmikkiä voi yrittää oksennuttaa (mutta vain jos olet varma, ettei se ole syönyt mitään syövyttävää). Toimi näin: tee hienosta suolasta (n. 1 rkl) veden kanssa pallo ja työnnä se koiran nieluun niin syvälle kuin saat. Koiran pitäisi oksentaa aika nopeasti. Mikäli oksennuttaminen ei onnistu, voit kokeilla kerran uudestaan, mutta suola on koiralle vaarallista, joten älä yritä useita kertoja.

Pidä varmuuden vuoksi myös kotona lääkehiiltä, voit antaa sitä koiralle, jos epäilet myrkytystä.

Ota tarvittaessa yhteys eläinlääkäriin. Myrkytystietokeskuksen verkkosivuilla on paljon hyödyllistä tietoa esim. kasvien myrkyllisyydestä, osoite on www.myrkytystietokeskus.fi

Haavat

Leikkaa karvat haavan ympäriltä ja desinfioi haava. Jos haava vuotaa runsaasti, tee paineside: pane haavalle paksu kerros sidettä tai muuta kangasta (esim. terveyside, vaippa) ja paina kunnes vuoto lakkaa. Ota yhteys eläinlääkäriin.

Palovamma

Huuhtele palovamma kylmällä, puhtaalla juoksevalla vedellä heti vamman synnyttyä. Jatka noin 20 minuutin ajan. Jos vamma on vaikea tai laaja, ota yhteys eläinlääkäriin.

Pyrrin laumanvartijana

Muutimme avomieheni kanssa tänne Karjalaan maatilalle 2,5 vuotta sitten, koska minun harrastukseni eli koirat alkoivat viedä niin paljon elintilaa ettei Etelä-Suomessa meidän rahavaroillamme voinut kuvitellakaan tarpeeksi suuren tilan hankkimista. Koska sitä tilaa nyt tuli noin 10 rakennuksen ja 13,5 ha verran, päätimme hankkia koirien ja kissojen lisäksi lampaita, kanoja ja pari hevosta. Lampaiksi valittiin suomalainen alkuperäisrotu ”kainuunharmas”, joka oli kuolemassa sukupuuttoon ja sitä kautta tarvitsi uusia säilyttäjiä.

Tänne muuttaessamme Alma oli noin 4 kk ja Eetu reilun vuoden. Pihapiirin aitaaminen oli jo tullessa itsestäänselvyys, mutta aika paljon mittavampi urakka kuin ajateltiin, koska pihaa oli 3,9 ha. Koska en halunnut asua keskitysleirissä, niitä aitoja on nyt korjattu, korotettu ja sähköistetty useaan kertaan. Eetu nimittäin alkoi heti nauttia vapaudestaan ja kun hänellä reviiri laajenee näkökentän mukana, ensimmäisenä talvena saimme useasti hakea Eetua noin 3 km päässä kulkevalta valtatieltä, jossa hän keskellä tietä uhmakkaasti seisoen pysäytteli lumisateessa rekka-autoja, koska niillä ei ollut lupaa kulkea meidän tiellä... Naapureilta tuli usein myös ei-niin-ihailevia kommentteja, kun molemmat koirat päättivät lähteä pihalta, milloin mitään uutta karkureittiä, ja säännöstelivät ihmisten ja autojen liikumista mielialansa mukaan.

Kumpikaan koirista ei ole kuitenkaan koskaan osoittanut minkäänlaista hyökkäävyyttä pihapiirin ulkopuolella, josta me ihmiset päätelimme niiden ymmärtäneen olevansa luvattomilla teillä. Luojan kiitos näin oli, koska muutoin en tiedä miten olisimme menelleet. Koirat palasivat aina aikanaan, jahka ennättivät, jos emme olleet niitä aiemmin löytäneet.

Nyttemmin Eetu on steriloitu ja reviiri rajoittuu paremmin tähän ihan oikeaan pihaan ja se on todellinen helpotus. Myös se, että Eetu herätti syksyllä koko kylän yöllä kun viereiseen uimarantaan tuli perämööttörivarkaita, sai sen vahtimaiseen kukoistamaan ja tällä hetkellä sillä on ihan oma paikka kyläläisenä joka yöllä vahtii ja partioi. Viimeviikkoinen susitapaus nosti sen statuksen pilviin ja naapurikin jo toivoo Eetun yöllisiä vierailuja poroaitauksensa ympärillä. Sillä ilmeistä on että yksinäinen ihan oikea urossusi, joka oli jo havaittu useasti tässä lähiympäristössä, oli tullut lampolamme ympärille ja Eetu oli yövuorossa. Koiralla oli aamulla kahdeksan puremajälkeä kuonossa ja useita roikkuvia karvalaikkuja kaulan ympärillä. Ilme silmissä oli niin raivokkaan palava, ettei ollut epäilystäkään siitä että jotain järkyttävää oli tapahtunut. Koira ei suostunut tulemaan aamupalalle sisälle vaan tuijotti ja haukkui metsän suuntaan lampolan taakse. Se ei ollut peloissaan vaan minusta enemmän suunniltaan. Omituista kyllä, emme olleet kuulleet tappelua. Parin päivän ja sisällä - makkaraherkuineen- vietetyn yön päästä se rauhoittui. Kun kuljimme Eetun yöreittiä hihnassa, selkäkarvat nousivat pystyyn. Ilmeisesti susia oli vain se yksi ja tapaaminen nopea sattuma, onneksi, koska laumalle ei mikään koira yksin pärjää.

Alma oli jo alun alkaen tarkempi laumanvahti eikä koskaan lähtenyt pihasta yksin ilman Eetua. Pihalla vapaana laiduntavat lampaat ja kaakattavat kanat se näytti tajuavan ihan pienestä pitäen meille ja meihin kuuluvaksi. Mitä nyt pari kertaa vuodessa se ei edelleenkaan voi vastustaa kiusausta pölläyttää koko kanalauma kukkoineen lentoon kun tulevat ihan kuonon viereen kaakoilemaan. Häntä korkealla se palaa vahtipaikalleen, katsoo minuun, nostaa huulet ja nauraa. Pyrrre on kyllä ehdottomasti maailman jekkuja rakastavin koira eikä meistä kumpikaan edelleenkaan ymmärrä miten ne voivat esim kadota totaalisesti näköpiiristä kymmenessä sekunnissa, vaikka juuri näyttivät makoilevan kaikessa rauhassa ja syvässä unessa. Sama koskee koulutusta. Meillä koirat on toki ”peruskoulutet-

tu”, mutta pyrrret vaan eivät kuule eivätkä kuuntele oikein hyvin muulloin kuin halutessaan. Ne saa tekemään mitä tahansa jos osaat olla ovelampi, mutta pakolla ei totaalisen mitään. En ole esimerkiksi koskaan tavannut toista koira, joka osaa olla niin loukkaantunut ja osoittaa mieltään pitkän aikaa, kun epäilen, että rakennusmiehen eväslaukusta mystisesti kadonnut, maakellarista löytynyt, siististi avattu ja syöty gotlermakkarapaketti oli ollut Al-
man varastama. Vallankin kun samainen rakennusmies oli tarjonnut Almalle aikaisemmin pullaa ja tämä oli halveksivasti hylännyt tarjouksen. Eihän pyrre koskaan koske vieraan tarjoamaan ruokaan...

Alma ei päästä lampaita kovin kauas, se ei paimenna, mutta asettuu aina lauman ulko-
nurkalle siten, että on ulkoapäin tulevan uhkan ja lauman välissä. Tämä on hyvin luontais-
ta molemmille pyrreillemme, aina ulkomaailman ja oman välissä. En koskaan kiinnitä niihin
sen suurempaa huomiota kun puuhailen pihassa, mutta jos katson, koira on aina juuri siinä
paikassa missä se näkee minua tai meitä muita lähestyvän ennen minua.

Molemmat koirat ovat yksin vuorooin töissä eli vahtivat pihapiiriä, meitä ja eläimiä. Miele-
stäni laumanvartijana toimiminen on pyrrelle niin verissä oleva asia, että sitä ei missään
tapauksessa tarvitse vahvistaa tai opettaa, mieluummin vaientaa. Ja jos pennusta saakka
koira on saanut tarpeeksi turvallisia ihmis- ja eläinkontakteja ja nähnyt monenmoisia ta-
pahtumia, sen itsenäinen arviointikyky oikean vaaran ja tarpeettoman vauhottamisen välil-
lä on uskomaton. Siis aikuisena, täsmennän. Pennulta ei voi odottaa vielä mitään.

Meillä molemmat osaavat tarkasti erottaa töihin tulevat rakennusmiehet, tilatun kaivinko-
neen, lumiauran, aikaisemmin käyneet toivotut tutut sekä muut naapurustoon kuuluvat liik-
kujat ja usein ne eivät viitsi mennä edes portille mikäli tuleva tapaus on ”vaaraton”. Toi-
saalta kun liukastuin ja ambulanssi vei minut sairaalaan, ei Eetulle ollut mikään konsti tulla
tarhasta 220 cm korkean aidan yli. Hänen mielestään vilkkuvat valot ja valkotakkiset mie-
het eivät kuulu tänne eivätkä saa varsinkaan viedä minua mihinkään.

Uskon että tällainen tilannearviointi kehittyy hitaasti, ainakin meillä on käynyt näin ja siksi
pyrren on päästävä vapaasti liikkumaan omalla reviirillään. En usko että näitä koiria voi
pitää juoksulangassa tai aina tarhassa. Toki meillä on tarha pihassa koirille ja sinne ne
”vangitaan” kun tarve vaatii, mutta vapaus on niille niin tärkeä osa päänsisäistä toimintaa
ja harkintakyvyn kehitystä. että ne tarvitsevat henkisen reviirinsä ja itsenäisyytensä voi-
dakseen hyvin. Myös yhä edelleen molempien kohdalla (jo pentuna aloitettu) jokailtainen
ennen yötöihin lähtöä tapahtuva vauvahetki mamman sylissä on molemmille koirille erittäin
tärkeä tapahtuma. En ole sitä mieltä, että pyrreiltä leikkimielisyys ja hellyyden tarve katoaa
aikuistumisen myötä, kuten jossain kirjoitelmassa oli väitetty.

En myöskään milloinkaan aliarvioisi pyrren toiminta-aktiiviteettia ja sen tarkkuutta ja nope-
utta. Täysin flegmaattiselta vaikuttava nallekarhu toimii tilanteessa salamannopeasti ja kun
se on päättänyt toimia, se on täysin kuuro kielloille ja käskyille. Ainoa mahdollisuus on yrit-
tää ennakoida mitä tuleman pitää ja ehtiä ensin. Tästä syystä esimerkiksi yksinään lampai-
ta vartioimaan jätetty pyrre voi olla jopa ihmisille vaarallinen. Se ei tee eroa autoilevan
kolmilapsisen eteläsuomalaisen lomamatkalla olevan perheen lammasihastuksen tai lau-
man lähelle tulevan varkaan välillä silloin kun isäntä ei ole paikalla. Molemmat ovat lähes-
tyvä uhka. Jos pyrri on jätetty yksin toimittamaan tehtävänsä, silloin mikään tai kukaan
tuntematon ei saa lähestyä.

Viime keväänä meiltä varastettiin laitumelta tuosta pihan ulkopuolelta kolme karitsaa. Kun ilmoitin asiasta poliisille, minulta kysyttiin miksen ollut laittanut koiraa lammashakaan. Kysyin kenen on vastuu, jos laumanvartija puree myös ei-varkaissa olevia lammasihailijoita tai muita tolloja jotka lähestyvät sumeilematta varoittavaa koiraa. Minunpa tietysti. Eli meillä koirat vartioivat ihmis- ja eläinlaumoja ainoastaan pihapiirissä eivätkä koskaan ole yksin pihapiirin ulkopuolella laitumilla, se on mahdotonta meidän yhteiskunnassamme. Ainoastaan laumanvartijakoiran käytöstä täydellisesti tuntematon voi suositella moista asiaa.

Olin romanttisesti ajatellut aloittavani pyreneittenkoirien pienimuotoisen kotikasvatuksen muutettuamme tänne maalle, mutta nämä neljä vuotta laumanvartijan opissa ovat saaneet minut toisiin ajatuksiin ja aito kunnioitukseni rotua tuntevia ja sen tervettä luonnetta edistäviä, asiansa osaavia kasvattajia kohtaan on niin suuri, että jätän homman heille. Meillä tulee varmaan aina olemaan laumanvartijakoira tai –koiria, mutta harkitusti. Pyreneittenkoiran hankinta ja kasvatus ei ole helppo, mutta mielenkiintoinen ja haastava juttu, jota kannattaa miettiä tosissaan.

Esimerkkejä käytösongelmista

Tapaus 1

Kyseessä on vähän päälle vuoden ikäinen pyreneittenkoirauros. Koira on todella kiltti, mutta rähisee toisille koirille. Omistaja epäilee että ongelmakäyttäytyminen syntyi näin:

Omistajat kävivät pennun kanssa joka päivä koirapuistossa, joskus jopa kaksi kertaa päivässä. Tarkoitus oli, että pentu sosiaalistuisi muihin koiriin ja saisi liikuntaa.

Huomaamatta pennun leikit painottuivat liikaa toisten koirien kanssa leikkimiseen eikä omistajien kanssa leikkimiseen. Pennun kanssa käytiin myös hihnassa lenkeillä, mutta silloinkin pentu sai leikkiä liian usein toisten koirien kanssa. Noin kuuden kuukauden iässä kun pennun kanssa aloitettiin varsinaiset hihnalenkit, ei pentu käsittänyt, miksei se aina pääsekään leikkimään toisen koiran kanssa. Aluksi alkoi vallaton hyppiminen ja riemu kun se näki toisen koiran, sitten riemu muuttui surkeaksi vikinäksi ja haukahduksiksi, kun se ei päässykään leikkimään, ja ajan kuluessa rähinäksi. Turhautuminen purkautui aggressiivona. Siihen aikaan pennusta tuli sukukypsä ja rähinä toisille koirille paheni.

Omistajan mielestä ongelmaa ei olisi, jos he olisivat heti alusta alkaen kitkeneet ne vikinät ja rimpuilut hihnassa pois. Ennen kaikkea olisi ollut myös tärkeää opettaa pentu leikkimään ensisijaisesti omistajien kanssa ja toisten koirien kanssa silloin tällöin.

Omistajat ovat saaneet apua ongelman pois kitkemiseen eräältä palveluskoirakouluttajalta ja nyt toisten koirien kohtaamiset alkavat pääsääntöisesti sujua. Joskus tulee vielä takapakkia, mutta harjoittelukentällä käyttäytyminen on jo täysin moitteetonta.

Toisen koiran kohtaamistilanteessa koiraa kielletään jo siinä vaiheessa, kun se aloittaa toisen koiran tuijottamisen, koira ei saa rähistä yhtään koulutuksen aikana. Jokainen kerta koiran kanssa ulkoillessa on koulutusta ja se vie todella paljon aikaa. On myös tärkeää, että koira ymmärtää paikkansa perheessä.

Kannattaa myös perehtyä koiran käyttäytymiseen ja elekieleen, koska on tärkeää, että omistaja osaa lukea koiraansa (varsinkin kun kyseessä on iso koira) eli miten koira käyttäytyy eri tilanteissa.

Tapaus 2

Perhe osti urospennun kennelistä ja pentu oli jo 7 kuukautta vanha. Pentu eli tarhassa kahden veljensä kanssa ja oli kuulemma yöt tallissa. Perheessä oli ennenkin ollut koiria, mutta kyseessä oli ensimmäinen pyreneittenkoira. Kun pentu tuli uuteen kotiin, se aristeli aikuisia ihmisiä, mutta antoi lasten koskea itseensä. Pikku hiljaa koira alkoi tutkia ympäristöään ja se oppi todella nopeasti peruskäskyt ja pihan rajat.

Kun koira tuli puolentoista vuoden ikään, alkoivat ongelmat. Naapuri meni pystykorvansa kanssa pihan ohi, pystykorva haukkui ja murisi nähdessään pyreneittenkoiran, tämä riitti pyreneittenkoiralle, se hyökkäsi toisen koiran kimppuun eikä kuunnellut vaikka omistaja huusi sille. Vasta kun se oli alistanut toisen koiran, tilanne oli ohi. Samanlaisia tilanteita kävi pari muutakin kertaa, ja tilanteessa riitti, että toinen koira murahti tai haukahti pyreneittenkoiralle, Tilanteet sattuivat omalla pihalla tai portilla. Yhden kerran pyreneittenkoira hyökkäsi toisen koiran kimppuun lenkillä ja silloin toinen koira ei tehnyt mitään, vaan oli kävelemässä ohi.

Kaikki koirat olivat uroksia ja omistajan mukaan narttukoirien kanssa ei ollut ongelmia. Koiran kanssa käytiin myös koirakoulussa, eikä siellä ollut ongelmia, vaan koira uskoi kun omistaja kielsi. Tilanne paheni viimeisen neljän kuukauden aikana, ja viimeinen tapaus oli, kun pyreneittenkoira tappoi metsäkauriin. Koira juoksi kauriin kiinni, tappoi sen ja aloitti syömisen. Omistaja ei uskaltanut tehdä enää mitään, oli yrittänyt huutaa sitä ennen koiralle, mutta koira ei reagoinut mitenkään. Kun koira oli syönyt hetken aikaa, se piilotti loput kauriista. Nälkäänsä koira ei tappanut, sillä ruokaa se sai tarpeeksi. Tapauksen jälkeen perhe päätti lopettaa koiran, vaikka koira oli todella kiltti perheenjäsenille. Omistajia pelotti, että tulevaisuudessa pyreneittenkoira kävisi ihmisten kimppuun, varsinkin kun perheessä on kaksi pientä lasta. Syytä koiran käytökseen ei tiedetä ja tapaus herättää kysymyksiä. Perhe aikoo ottaa joskus tulevaisuudessa uuden pyreneittenkoiran ja silloin kuulemma pennun.